

Sygn. akt II AKa 156/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Mirosława Strzelecka

Sędziowie: SA – Anna Prokopiuk

SO /del./ – Dorota Tyrała (spr.)

Protokolant: sekr. sąd. – Kazimiera Zbysińska

przy udziale prokuratora Jerzego Mierzewskiego

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2013 r.

sprawy:

K. K.

oskarżonego z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§1 k.k. w zb. z art. 157§1 k.k. w zb. z art. 157§2 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. i inne

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego W. P. w. W.

z dnia 7 lutego 2013 roku., sygn. akt VK 207/11

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonego K. K.;

II. zwalnia K. K. w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i określa, że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. Ł. z Kancelarii Adwokackiej w W., ul. (...), lok. 6, kwotę 600 (sześćset) złotych plus 23% podatku VAT od tej kwoty tytułem wynagrodzenia za obronę oskarżonego K. K. pełnioną z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

K. K. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 21 lutego 2011 roku, ok. godz. 5.00, w mieszkaniu przy ul. (...) w N., woj. (...), przewidując możliwość pozbawienia życia T. G. oraz godząc się z taką możliwością, posługując się metalową siekierą, zadał śpiącemu w łóżku pokrzywdzonemu, tępą stroną narzędzia (tzw. obuchem) dwa uderzenia w tył głowy oraz jedno uderzenie w kark, powodując uszkodzenia ciała w postaci: urazu głowy z utratą przytomności, ran szarpanych okolicy potylicznej, po stronie prawej i okolicy skroniowej, po stronie lewej z wieloodłamowym złamaniem kości pokrywy czaszki w lewej okolicy skroniowo – ciemieniowej z przemieszczeniem, tzw. wgłobieniem, odłamów kostnych w okolicy skroniowo – ciemieniowej lewej, do 1 cm do jamy czaszki, krwiaka przymózgowego grubości ok. 0,5 cm w lewej okolicy skroniowej, złamań wyrostków kolczystych C4 i C5 kręgosłupa szyjnego, skutkujących rozstrojem zdrowia i naruszeniem czynności

narządów ciała na okres powyżej dni 7, przy czym do zamierzonego skutku nie doszło z uwagi na pomoc udzieloną pokrzywdzonemu przez obecną w mieszkaniu S. K., która zepchnęła podejrzanego z pleców pokrzywdzonego, a następnie przeprowadziła pokrzywdzonego do pomieszczenia kuchni, gdzie podejrzanym ponownie usiłował pozbawić życia T. G. zadając mu cztery ciosy nożem kuchennym z ostrzem o długości 11,5 cm i szerokości 1,5 cm w klatkę piersiową, jednakże zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na osłonięcie ręką ciała przez pokrzywdzonego, w wyniku czego T. G. doznał drobnych ran szarpanych z obrzękiem nadgarstka lewej ręki skutkujących rozstrojem zdrowia i naruszeniem czynności narządu ciała na okres poniżej 7 dni, przy czym miał w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia swego czynu oraz zdolność pokierowania swoim postępowaniem,

tj. o czyn z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§1 k.k. w zb. z art. 157§1 k.k. w zb. z art. 157§2 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k.

II. w dniu 23 lutego 2011 r. w N., woj. (...), wypowiadał groźby bezprawne pozbawienia życia członków rodziny S. K. w celu wywarcia w ten sposób wpływu na pokrzywdzoną, będącą bezpośrednim świadkiem zachowań podejrzanego polegających na usiłowaniu pozbawienia życia T. G. w dniu 21 lutego 2011 r. w mieszkaniu przy ul. (...) w N., przy czym miał w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia swego czynu oraz zdolność pokierowania swoim postępowaniem,

tj. o czyn z art. 245 k.k. w zw. z art. 31§2 k.

Sąd Okręgowy W. – P. w. W. wyrokiem z dnia 7 lutego 2013 roku w sprawie sygn. akt V K 207/11 w ramach zarzucanego czynu uznał oskarżonego K. K. za winnego tego, że:

I. w dniu 21 lutego 2011 r. ok. godz. 5.00 w mieszkaniu przy ul. (...) w N. woj. (...), działając z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia T. G., posługując się siekierą, zadał śpiącemu w łóżku pokrzywdzonemu, tępą stroną w/w narzędzia (tzw. obuchem) trzy ciosy w tył głowy i kark, powodując uszkodzenia ciała w postaci: urazu głowy z krótkotrwałą utratą przytomności, ran szarpanych okolicy potylicznej po stronie prawej oraz okolicy skroniowej lewej, wieloodłamowego złamania kości pokrywy czaszki w lewej okolicy skroniowo- ciemieniowej z przemieszczeniem (wgłobieniem) odłamów kostnych na głębokość ok. 1,0 cm do jamy czaszki, krwiaka przymózgowego grubości ok. 0,5 cm w lewej okolicy skroniowej, bez klinicznych objawów uszkodzenia mózgu oraz złamań wyrostków kolczystych C4 i C5 kręgosłupa szyjnego, które to obrażenia skutkowały rozstrojem zdrowia pokrzywdzonego na okres powyżej dni 7, a ponadto w bezpośrednim następstwie czasowym po użyciu siekiery, posługując się nożem kuchennym, usiłował zadać przynajmniej kilkukrotnie ciosy T. G. w okolice klatki piersiowej, powodując przy tym u pokrzywdzonego obrażenia ciała w postaci drobnych ran szarpanych z niewielkim obrzękiem w okolicy lewego nadgarstka, skutkujące naruszeniem czynności narządu ciała w tym zakresie na okres nie przekraczający 7 dni, jednakże zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na pomoc udzieloną pokrzywdzonemu przez obecną w mieszkaniu S. K. oraz z uwagi na podjętą przez T. G. reakcję obronną w trakcie zadawania ciosów nożem, przy czym czynu tego dopuścił się mając ograniczoną w znacznym stopniu zdolność rozpoznania znaczenia swego czynu oraz zdolność pokierowania swoim postępowaniem, i tak opisany czyn kwalifikując z mocy art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§1 k.k. w zb. z art. 157§1 k.k. w zb. z art. 157§2 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. na tej podstawie skazał oskarżonego, zaś na podstawie art. 14§1 k.k. w zw. z art. 148§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k., przy zastosowaniu art. 60§1 i §6 pkt 2 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 4 (czterech) lat pozbawienia wolności;

II. oskarżonego K. K. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt II aktu oskarżenia i za to na podstawie art. 245 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 245 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 85 k.k. oraz art. 86§1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną w wymiarze 4 (czterech) lat pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 63§1 k.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 06 marca 2011 roku do dnia 07 lutego 2013 roku;

V. na podstawie art. 44§2 k.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa poprzez ich zniszczenie dowodów rzeczowych opisanych pod pozycjami 1 i 3 wykazu dowodów rzeczowych na k. 178 akt sprawy;

VI. na podstawie art. 231§1 k.p.k. nakazał złożenie do depozytu sądowego dowodu rzeczowego wskazanego pod pozycją nr 2 wykazu dowodów rzeczowych na k. 178 akt sprawy;

VII. orzekł od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. Ł., Kancelaria Adwokacka w W., ul. (...), lok.6, (...)-(...) W. kwotę (...),40 (tyśiąc sześćset dziewięćdziesiąt siedem i 40/100) zł zawierającą podatek VAT z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu;

VIII. na podstawie art. 624§1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od opłaty oraz zwrotu kosztów postępowania, przejmując je w całości na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od tego wyroku w oparciu o przepis art. 444 k.p.k. wywiódł obrońca zaskarżając wyrok w całości na korzyść oskarżonego. Stosownie do treści art. 427§2 k.p.k. obrońca oskarżonego zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania (art. 438 pkt 2 k.p.k.), mogącą mieć wpływ na treść wyroku, tj. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424§1 pkt 1 k.p.k. polegającą na dowolnej i tendencyjnej ocenie materiału dowodowego poprzez danie wiary wszystkim zeznaniom świadka S. K., w szczególności w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w pkt II wyroku, mimo dostrzeżonej przez Sąd I instancji braku konsekwencji w treści zeznań świadka;

2. obrazę przepisów postępowania (art. 438 pkt 2 k.p.k.), mogącą mieć wpływ na treść wyroku, tj. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424§1 pkt 1 k.p.k. polegającą na przyjęciu, iż w zakresie czynu przypisanego w pkt II wyroku (art. 245 k.k.) jedynym materiałem dowodowym są zeznania S. K., podczas gdy w aktach znajdują się również wyjaśnienia oskarżonego, nie kwestionowane w powyższym zakresie przez Sąd I instancji;

3. błąd w ustaleniach faktycznych (art. 438 pkt 3 k.p.k.) polegający na przyjęciu, że oskarżony działał z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia T. G.;

4. rażącą niewspółmierność kary (art. 438 pkt 4 k.p.k.) poprzez wymierzenie kary 4 lat pozbawienia wolności za czyn przypisany w pkt 1 wyroku przy jednoczesnym nieuwzględnieniu przez Sąd Rejonowy faktycznych konsekwencji i dolegliwości, jakie pociąga za sobą dla oskarżonego orzeczona kara, a także poprzez nieuwzględnienie przez Sąd przy wyborze kary właściwości i warunków osobistych oskarżonego.

Podnosząc powyższe zarzuty na podstawie art. 427§1 k.p.k. i art. 437§ 1 i 2 k.p.k. obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie go do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego K. K. jest niezasadna, a sformułowany w niej wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

W zakresie czynów przypisanych oskarżonemu K. K. Sąd Okręgowy prawidłowo dokonał ustaleń faktycznych, należycie oceniając ujawniony materiał dowodowy, a uzasadnienie wyroku sporządził zgodnie z wymogami art. 424§1 k.p.k.. Prawidłowa jest także ocena prawna przedmiotowego działania oskarżonego i stopnia społecznej jego szkodliwości.

Ustosunkowując się do zarzutów obrońcy oskarżonego, w których wskazuje na naruszenie przepisów postępowania przez Sąd orzekający stwierdzić należy, że ocena zebranych dowodów spełnia wymogi określone przez zasadę

procesową wyrażoną w art. 7 k.p.k.. Należy w tym miejscu podnieść, że ustalenia faktyczne pozostają pod ochroną swobodnej oceny dowodów wtedy, gdy poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy dowodów, a ocena ich nie wykazuje błędów natury faktycznej czy logicznej, a także jest zgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego. Dokonując analizy akt niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że rozpoznający sprawę Sąd I instancji ocenił zgromadzony materiał dowodowy przyjmując za podstawę orzeczenia całokształt okoliczności ujawnionych na rozprawie głównej – art. 410 k.p.k., z poszanowaniem zasady obiektywizmu wyrażonej w art. 4 k.p.k.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego na podzielenie nie zasługuje również zawarty w apelacji obrońcy zarzut kwestionujący ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy. Wskazać należy, że jakkolwiek obrońca oskarżonego podnosi w swojej apelacji dwa odrębne zarzuty, to jednak znajdują one oparcie na takich samych podstawach merytorycznych. Podkreślić bowiem należy, iż skoro zarzut obraży prawa procesowego dotyczy przepisów mających zasadnicze znaczenie dla dokonywania ustaleń faktycznych to jest oczywiste, że tym samym zarzut ten prowadzi wprost do kwestionowania dokonanych przez sąd I instancji ustaleń.

Analiza zarzutów oraz uzasadnienie apelacji obrońcy K. K. wskazuje, że skarżący podważa dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne oparte głównie na zeznaniach S. K..

Zgodzić należy się ze stanowiskiem apelacji, że jednym z podstawowych dowodów w sprawie istotnie były zeznania świadka S. K..

Apelacja obrońcy podnosi, że zeznania tego świadka w zakresie czynu z art. 245 k.k. stanowią jedyny dowód i są one przeciwne wersji prezentowanej w wyjaśnieniach przez oskarżonego. W odniesieniu zaś do czynu z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148 §1 k.k. w zb. z art. 157§1 k.k. w zw. z art. 157§2 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. obrońca kwestionuje ich wiarygodność podnosząc, że świadek ten zeznawał niespójnie i niekonsekwentnie – co zauważył Sąd I instancji, niemniej mimo dostrzeżonych sprzeczności oparł ustalenia faktyczne głównie o zeznania tego świadka.

Ustosunkowując się do tego zarzutu stwierdzić należy, że zgodnie z obowiązującą procedurą karną i utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem sądowym dopuszczalna jest sytuacja i pozostaje ona pod ochroną przepisu art. 7 k.p.k., gdy ustalenia faktyczne oparte są na tylko jednym dowodzie. Co więcej procedura karna nie wyłącza również i takiej możliwości, by Sąd odmówił wiary fragmentowi zeznań świadka, a uznał je za wiarygodne w innej części. Każda z tych sytuacji wymaga jednak, by Sąd logicznie uzasadnił - opierając się na całokształcie zebranego w sprawie materiału dowodowego - przyczyny takiej oceny tego dowodu..

Kontrola instancyjna wykazała, że Sąd I instancji nie dokonał jednostronnej oceny materiału dowodowego. Ustalenia faktyczne co do czynu przypisanego w pkt I wyroku oparł wprawdzie głównie na zeznaniach S. K., ale ich wartość dowodową ustalił poprzez ocenę ich treści, konsekwencji co do przedstawionych okoliczności, nadto przez dokonanie ich weryfikacji takimi dowodami jak zeznania świadka G. oraz w zestawieniu z wyjaśnieniami oskarżonego K. K., czy wreszcie odnosząc opisywany przez uczestników zdarzenia przebieg zajścia do obrażeń jakich doznał pokrzywdzony.

Podkreślić należy, że Sąd Okręgowy, podobnie jak obrońca oskarżonego, dostrzegając rozbieżności lub wzajemne nieścisłości w relacjach świadka S. K. oraz T. G. do różnic tych szczegółowo odniósł się w uzasadnieniu - oceniając je ostatecznie co do przebiegu przedmiotowego zdarzenia jako relacje korespondujące ze sobą i nacechowane logiczną sekwencją zdarzeń. Prezentowany tok rozumowania Sądu nie budzi zastrzeżeń, bowiem jest zgodny z zasadami logicznego rozumowania, wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego. W szczególności prawidłowo Sąd nie obdarzył wiarygodnością tych depozycji świadka S. K., które zmierzały do przedstawienia oskarżonego w niekorzystnym świetle, ujawniając inne agresywne zdarzenia z jego udziałem, bowiem po poddaniu weryfikacji tych treści nie znalazły one potwierdzenia w innych dowodach.

W odniesieniu do czynu przypisanego w pkt. II wyroku prawidłowa jest konstatacja Sądu I instancji, że w tej części zeznania S. K. w pełni zasługują na wiarę. Wbrew stanowisku apelacji obrońcy oskarżonego materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że S. K. decydując się na złożenie w dniu 23 lutego 2011 roku zawiadomienia o

przestępstwie z art. 245 k.k. pozostawała pod wpływem T. G., bądź jego matki i powyższe zostało „uzgodnione” pomiędzy wymienionymi. Zawarte w apelacji obrońcy argumenty w tym zakresie należy uznać za całkowicie chybione.

Odpowiadając natomiast na wyrażony w apelacji pogląd, iż brak jest udowodnienia, iż oskarżony działał z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia pokrzywdzonego – stwierdzić należy, że zamiar pozbawienia życia można ustalić nie tylko na podstawie wyjaśnień sprawcy przyznającego się do winy, ale także dowodzeniem pośrednim, przy uwzględnieniu sposobu działania, jego intensywności oraz innych podobnych okoliczności. Odwołując się w tym zakresie do stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy ustalenie zamiaru sprawcy niezbędnego dla skazania za przestępstwo umyślne winno odbywać się w oparciu o zewnętrzne objawy jego zachowania (wyrok SN z dnia 18 października 1996 r., III KKN 54/96, Prok. i Pr. 1997, nr 4, poz. 1).

Przenosząc powyższe na grunt sprawy niniejszej prawidłowo Sąd I instancji ustalił, że oskarżony używając siekiery oraz uderzając śpiącego pokrzywdzonego kilkukrotnie obuchem w okolice głowy i karku, a następnie bezpośrednio po ataku siekierą, używając noża próbował zadawać ciosy godzące w okolice klatki piersiowej, działał z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia pokrzywdzonego. Podjęty przy tym atak przez oskarżonego dotyczył tych części ciała pokrzywdzonego, w których umiejscowione są najważniejsze dla życia człowieka organy. W sposób oczywisty powyższe ustalenie wskazuje, że oskarżony podjął działania skierowane przeciwko drugiej osobie w celu bezpośredniego osiągnięcia skutku w postaci pozbawienia pokrzywdzonego życia. Zauważyć przy tym należy, że tylko skutek podjętych działań obronnych przez pokrzywdzonego oraz pomocy udzielonej przez obecną w mieszkaniu S. K. oskarżony nie osiągnął zamierzonego celu.

Tym samym uzewnętrznione przejawy zachowania oskarżonego wobec ofiary – zwłaszcza, jeśli weźmie się pod uwagę rodzaj użytych przez oskarżonego narzędzi (siekiery, nóż), mnogość zadanych ciosów, ich umiejscowienie (głowa ofiary i klatka piersiowa), zadanie ich w stosunku do śpiącego pokrzywdzonego, który w pierwszej fazie zajścia nie był w stanie skutecznie przeciwstawić się atakowi, a następnie kontynuacja ataku z użyciem noża, mimo powstrzymywania go przez S. K. – wskazują, że obiektywnie zachowanie takie łączyć trzeba ze śmiercią ofiary i oskarżony chciał tego.

Uwzględniając treść wydanych w sprawie opinii sądowo – psychiatrycznych i psychologicznej bez wątpienia poziom upośledzenia umysłowego i zaburzeń charakterologicznych nie wyłączał zdolności oskarżonego do rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem, lecz tylko w znacznym stopniu je ograniczał w rozumieniu art. 31§2 k.k.

Uwzględniając treść opinii sądowo – psychiatrycznej nie można natomiast zgodzić się z wyrażonym w motywach wyroku stanowiskiem Sądu I instancji, że wyjaśnienia oskarżonego K. K. złożone w sprawie „stanowią jedynie przyjętą przez niego linię obrony mającą służyć umniejszeniu odpowiedzialności lub wręcz uniknięciu przez oskarżonego ponoszenia surowej kary” (vide str. 9 uzasadnienia). W tym zakresie zauważyć należy, że biegli stwierdzili, iż w chwili zdarzenia oskarżony znajdował się w stanie określanym jako dysforia, który to stan charakteryzuje m.in. niepamięć fragmentaryczna. Tym samym jedynie w tym zakresie argumentacja obrońcy jest trafna, niemniej powyższe nie przekłada się na treść końcowego rozstrzygnięcia.

Chybiony jest również zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Wbrew twierdzeniom skarżącego przy jej wymiarze Sąd I instancji wziął pod uwagę wszystkie okoliczności o tym decydujące, prawidłowo wskazując je w uzasadnieniu.

W szczególności zauważyć należy, że oceniając całokształt okoliczności mających znaczenie dla wymiaru kary Sąd skorzystał z instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary określonego w art. 60§1 i §6 pkt 2 k.k. wskazując, że celowym jest jej zastosowanie z uwagi na ustalone warunki osobiste oskarżonego odpowiadającego w ramach art. 31§2 k.k., jego żal i skruchę po popełnieniu przestępstw .

Tym samym okoliczności łagodzące, którym dał prymat Sąd I instancji znalazły właściwe odzwierciedlenie w orzeczeniu o karach jednostkowych i orzeczonej karze łącznej.

W tej sytuacji orzeczona kara jest w przekonaniu Sądu Apelacyjnego stosowna do stopnia zawinienia i społecznej szkodliwości czynów. Rażąca niewspółmierność, co oznacza karę w odczuciu społecznym niesprawiedliwą, w sprawie niniejszej nie zachodzi i dlatego zarzut oparty o przepis art. 438 pkt 4 k.p.k. należało uznać za nietrafny.

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku, rozstrzygając nadto o kosztach sądowych i kosztach za obronę z urzędu.